

Arkiv nr:

Sak nr 20/2023

Møtedato: 01.09.2023 Møtestad: Slidre

Saksbehandlar: Kenneth Monsen

S 650, Grønsenn - påbygg serveringssted og utedo

Margit Bratvold har søkt om påbygg på kafe som er tidligere oppsett. Dette er ein konsekvens av at ho tidlegare ikkje fekk godkjent ulovleg plassering av utedo/rom for sal av husflid knytt til serveringsstaden. Ho oppgjer og at ho treng meir plass på kjøkkenet. Dette inneber totalt sett eit påbygg på 13 x 3,5 meter.

I tillegg planlegg ho å ha griser, og ynskjer difor å endre eksisterande bod/utedo til grisehus. Det trengst då ny utedo/skåle, og ho vil bygge dette inntil det som vert grisehus/hønsehus. Her planleggast det tilbygg på 3,5 x 3,5 meter.

Ho ynskjer og å fjerne det aggregathuset som står mellom serveringsstaden og dagens sel – dette til info.

Stølen er etter fjellova i bruk og skal behandlast etter §10 i stølsforskrift:

Etter søknad som fjellstyret avgjer, kan seterbrukaren setje opp, utvide og endre hus for ei rasjonell utnytting av utvist seter. Fjellstyret skal ta stilling til kva slag og kor mange hus som trengst, deira storleik og standard eller anna, og kan setje vilkår for oppføring, utviding og endring av hus. Fjellstyret skal leggje saka fram for Statskog SF til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak etter dette leddet. Om fjellstyret vil krevje at hus eller anlegg som alt står, skal rivast, må fjellstyret leggje saka fram for regional kulturminnestyresmakt til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak. Det same gjeld ved nybygg og endring eller utviding av hus på seter, der dette vil påverke eksisterande kulturmiljø.

Saka er sendt på høyring. Administrasjonen ba i høyringa spesifikt om ei vurdering av mulegheit for å kunne krevje «midlertidige konstruksjonar/bygg i samband med småskala turisme. Det er komme følgjande uttaler: Statskog SF:

Jf. seterforskriften (§10) så er det fjellstyret som skal avgjøre om det kan gis tillatelse til omsøkte tiltak. Statskog skal gi uttalelse.

Statskog understreker at det i Rundskrivet M-4/2009 står under Departementets sine merknader for § 10 at «fjellstyret skal ut fra utvisningen gjøre en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle av hva som er nødvendig og rasjonelt med hensyn til bygninger og tekniske anlegg». Forskriften fremhever vidare at det skal være ei rasjonell utnytting av utvist seter. Hva slags produksjon er det landbrukseiendommen har og som det er behov for å benytte stølsområdet til? Stølene er til for først og fremst fôr og beite for dyra. Hovedinntekten skal være garden.

Om det er midlertidige konstruksjoner eller varige bygg er det også fjellstyret som skal ta stilling til. Når driften opphører skal også fjellstyre ta stilling til om husa skal rives. Det er ikke alle type tiltak som lar seg gjøre å gjennomføre med midlertidige installasjoner, så her må fjellstyret veie for og imot om omsøkte tiltak er en nødvendighet for å kunne drifte den cafevirksomheten som søker ønsker og om det er i henhold til hensikten med lovverket vedr bruk av stølseiendom.

Ut i fra omsøkte tiltak så kan det være vanskelig å bygge midlertidige konstruksjoner inntil/i sammen med eksisterende bebyggelse. Et alternativ kan være å settes opp enklere brakker eller lettere bebyggelse som dekker behovet i en prøveperiode. Disse kan lett fjernes igjen dersom drifta endrer seg eller når setercafeen opphører. Toalettanlegg og aggregathus er kanskje viktige bygg som det er en nødvendighet å ha på plass uansett drift.

Innlandet fylkeskommune:

Slik vi ser det er dette tiltak som uavhengig av type konstruksjon krever dispensasjon.

Tiltaket ligger i en av seterområdene som er merket med høy verdi i Valdresmuseas rapport over Stølsvidda. Hvis noe må bygges så bør det i størst mulig grad underordne seg bebyggelsen som er der fra før og vi motsetter oss forslaget fra tegningene som følger med søknaden. Det er ingen tradisjon for T-formede bygg på Stølsvidda. Et separat, midlertidig hus som bygges i en kvalitet som kan flyttes, vil være den beste løsningen.

Hvis det i forbindelse med gjennomføringen av tiltaket oppdages automatisk freda kulturminner, inkludert en Side 2 av 2 sikringssone på fem meter, skal arbeidet stanses. Det er viktig at de som utfører arbeidet også blir informert om dette. Melding om funn skal straks sendes Innlandet fylkeskommunes kulturarvseksjon, jf. lov om kulturminner § 8, andre ledd.

Vestre Slidre kommune:

Ingen merknader

Det er under høyringa bedt om avklaring på dei økonomiske tilhøva i tilknytting småskala turisme sett opp i mot omfanget av den tradisjonelle drifta. Det er levert følgjande tal frå Margit Bratvold:

Inntjening på garden				
Landbruksdrift heime	salg av høy	18.480 eks moms		
Produksjonstillegg		17.448	til sammen	kr 35.928 29,63%
Landbruksdrift på stølen				
Produksjonstillegg dyr		2.100		
Salg turistvirksomhet eks moms		71.184		
Salg husflid		12.650	til sammen	kr 85.334 70,37%
Omsetning for 2022				kr 121.262

Vurdering:

Hovuddelen av omsetninga her er klart tilknytta småskala turistverksemd, og ikkje til tradisjonell drift.

Når denne serveringsstaden likevel er oppført, vil ein rekne dette som under stølsforskriftens § 10 i forhold til eksisterande bruk. Når det no søkjers om utvida bruk, vil ein måtte vurdere dette opp i mot om dette faktisk høyrer inn under § 10.

Administrasjonen meiner at dersom det vert ført opp konstruksjonar som enkelt kan flyttast den dagen evt drift vert lagt ned, er det enklare å kunne akseptere at dette fortsatt inngår inn under §10. Dette gjeld særskilt i dei tilfelle det er såpass marginal «tradisjonell drift».

Ang søknad om påbygg for ny utedo/skåle pga gris på stølen er denne en forholdsvis grei sak. Dette er direkte tilknytta dyrehold og tilrås av administrasjonen.

Ang søknad om påbygg til serveringsstaden er denne todelt:

Rom for sal av husflidsprodukter/utedo til gjestar:

Her vil desse funksjonane kunne dekkast opp av eit bygg som vil kunne vere av «midlertidig karakter». Dette kan vere eit enkelt bygg som vert plassert på stabbestein/utan støypt grunnmur – som dermed enkelt kan flyttast på ved evt nedlegging av funksjonen til serveringsstaden. Det vil då ikkje vere bruk for denne funksjonen.

Stølsbrukar har sjølv valt å flytte bort det bygget som fjellstyret ikkje godtok plassering på (sjølv om fjellstyret hadde ei positiv innstilling til bygget på ei anna plassering). Dette er uheldig for saka då dette bygget med tilpasningar (fjerne pipe osv) kunne vore nytta på ein godkjent plassering. Dette har fjellstyret opna for.

Administrasjonen fremheld at eit tilpassa bygg som fungerer ut i frå føresetnader om sal av husflid/utedo er noko ein fortsatt kan tilrå, men primært sett utan støypt grunnmur (om muleg grunna terrengforhold) då det dermed får ein meir karakter av midlertidig, og kan enkelt tas bort i ettertid. Plasseringa må vere meir i tunform enn slik det vart plassert sist.

Tilbygg for utvida kjøkken:

Det er i utgangspunktet vanskeleg for administrasjonen å vurdere det reelle behovet som finst tilknytta kjøkkenet. I dag tilbys det enkel servering med kaffe/vafler og liknande. Dette er eit godt tilbod som stadig fleire nyttar – noko som er positivt for stølsgrenda og statsallmenninga generelt. Fjellstyret har uttrykt ei positiv vilje til dette tilbodet, slik at dette er klart.

Likevel må ein av presedensomsyn vurdere i kor stor grad kan ein få bygge ei større byggverk som ikkje er av midlertidig karakter når ein driv såpass marginal «tradisjonell landbruksnæring». Det vil jo være mindre realistisk å kreve riving av dette bygget om kafedriften opphøyrer. Dermed skal ein vere noko forsiktig å auke storleiken på dette byggverket om det ikkje føreligg sterke omsyn som krev eit større bygg.

Det er ingenting i søknaden her som tilseier at det krevst eit dobbelt så stort kjøkken ut over det som allereie finst, sett ut i frå eksisterande drift. Dersom ein skulle velje å akseptere eit tilbygg, kan det vere ein tanke å setja krav til riving, dersom drift av serveringsstaden opphøyrer. Då vil det ihvertfall vere klart for stølsbrukar kva som skjer når den omsøkte bruken og grunnlaget for bygget opphøyrer. Dette ville uansett ikkje påverke stølsbygga, berre dei bygg som er ført opp tilhøyrande drifta «småskala turistverksemd».

Lokal byggeskikk:

Det omsøkte påbygget vil i utgangspunktet ikkje vere i tråd med lokal byggeskikk. Då dei innsendte byggeteikningar ikkje er i tråd med lokal byggeskikk, er dette åleine eit avslagsgrunnlag. Dersom fjellstyret vel å godkjenne alle omsøkte funksjonar/deler av funksjonane (eks berre påbygg for kjøkken) – vil dette uansett krevje nye byggeteikningar etter administrasjonen si tilråding.

Oppsummert:

Jfr tidlegare godkjenning, både av serveringsstad og uthus/utedo (med feil plassering), tilrår administrasjonen at dette vert handsama etter stølsforskriften § 10. Det er landbruksdrift på garden/stølen, om enn marginal sett opp i mot omfanget av småskala turistverksemd på stølen.

Det tilrår godkjenning av påbygg på eksisterande hønehus som omsøkt, då dette er dirkete knytt til husdyrhald.

Det tilrår ikkje godkjenning av omsøkte teikningar grunna dette er i strid med lokal byggeskikk. I tillegg er det eit argument at påbygg til kjøkken neppe kan seiast å vere naudsynt i høve til den drift som finst der i dag. Det er ikkje skissert noko anna drift som gjer at denne nytta aukar.

Når det gjeld funksjon som rom for husflidsprodukter/utedo har fjellstyret tidlegare hatt ei positiv haldning til dette. Ein tilrår at denne positive haldninga fortsetter, men at ein stiller krav til eit bygg av «midlertidig karakter», og med ei plassering som er i tunform.

Slik plassering/byggeteikningar av dette «midlertidig bygget» for husflidsprodukter/utedo må godkjennast i ettertid. Med tanke på historikken i denne saka kunne det vore greitt om dette hadde komme til fjellstyret som ei ordinær byggesak i etterkant.

Framlegg til vedtak:

Med heimel i stølsforskrifta § 10 gjer Vestre Slidre fjellstyre følgjande vedtak:

1. Avslag på tilbygg til serveringsstaden. Dette med grunngjeving at innleverte teikningar er i strid med lokal byggeskikk. I tillegg kan ikkje fjellstyret sjå at det er eit reelt behov for utvida kjøkken med dagens drift. Når det gjeld funksjonar som rom for sal av husflidsprodukt/utedo til gjestar kan dette løysast med ein nytt bygg av «midlertidig karakter» som vert plassert i tunform. Dette må det sendast inn ny byggesøknad i ettertid.
2. Godkjenning av teikningar for tilbygg på hønehus/utedo for sel. Dette med grunngjeving at dette føres opp med grunnlag i dyrehald/tradisjonell landbruksdrift.

Behandling:

Tillegg til punkt 2: Uthus for dyr/utedo skal vere uisolert.

Nytt punkt: Grunnmur/restar av tidlegare ulovlig plassert hus må fjernast i det heile før bygging på hønehus/utedo for sel kan iverksetjast.

Vedtak:

Med heimel i stølsforskrifta § 10 gjer Vestre Slidre fjellstyre følgjande vedtak:

1. Avslag på tilbygg til serveringsstaden. Dette med grunngjeving at innleverte teikningar er i strid med lokal byggeskikk. I tillegg kan ikkje fjellstyret sjå at det er eit reelt behov for utvida kjøkken med dagens drift. Når det gjeld funksjonar som rom for sal av husflidsprodukt/utedo til gjestar kan dette løysast med ein nytt bygg av «midlertidig karakter» som vert plassert i tunform. Dette må det sendast inn ny byggesøknad i ettertid.
2. Godkjenning av teikningar for tilbygg på hønehus/utedo for sel. Dette med grunngjeving at dette føres opp med grunnlag i dyrehald/tradisjonell landbruksdrift. Uthus for dyr/utedo skal vere uisolert.
3. Grunnmur/restar av tidlegare ulovlig plassert hus må fjernast i det heile før bygging på hønehus/utedo for sel kan iverksetjast.

Vedtaket er samrøystes.

Etter § 10 i fjellova tek fjellstyrevedtaket til å gjelde 4 veker etter at det er gjeve melding om vedtaket. I følgje §28 i forvaltningsloven kan vedtaket klagast over. Parter har rett til innsyn i saksdokument. Eventuell klage skal sendast Vestre Slidre fjellstyre innan 3 veker frå mottak av dette vedtak.

Vestre Slidre fjellstyre den 01.09.2023

Kenneth Monsen
sekretær

Utskrift:
Statskog
Vestre Slidre kommune
Innlandet fylkeskommune
Stølsbrukar (kopi hennar advokat)